U. B. BERGEN
1611.67
Ms 1568 Id

- U K E N Y T T. -

Nr. 10. For frihet og sannhet. 13/4-42.

Men vi av vårt folk ble rotfast,
vi slapp ikke landets ånd.
I natt skal vi komme i drømme,
i morgen med våpen i hånd.
Vi kommer,
men vi tar med oss
en bitterhet vill og hård,
at mange må kjøpe med livet
den jord som alltid var vår.

Nordahl Grieg.

Vi går inn i det tredje okkupasjonsåret med håp om at det må bringe frigjøringa. Med sikkerhet og tillit ser vi våren i møte. Våroffensiven som tyskerne har trøstet seg med i hele vinter, vil neppe få noe verd. Russernes uventede framgang har tært for mye på tyskernes krigs- og menneskemateriell. Russerne derimot har mange millioner uprøvde soldater, og de får stadig krigsmateriell fra England og Amerika. Kanskje går russernes vinteroffensiv over til en enda framgangsrikere våroffensiv. Sannsynligvis vil tyskerne til våren også få en tofrontskrig som vil hindre ethvert tysk framgangsforsøk. Med allierte som Russland med dets tapre soldater og dyktige militærledelse, England med dets flåte- og flyvåpen, sine kolonier og sin industri, Amerika med flåte, fly og hær, uuttømmelige rikdomskilder og millioner av våpenføre menn og Kina med sine mangfoldige millioner, tviler vi ikke på at seiren blir vår. Spenningen ligger derfor i hvor lenge tyskerne vil holde ut.

Hjemmefronten står ved inngangen til det tredje året under åket samlet og sterk. Nasistene har møtt en motstand som de ikke regnte med. Alle lag av folket vårt er i kamp mot dem for et fritt, sjølstendig Norge med religions-, tale- og trykkefrihet. Heller ikke det kommende året vil vi la kompromisets og akkordens ånd herske blamt folket vårt. Vi vil møte nasistenes fysiske maktmidler med våre sjelelige egenskaper: Viljestyrke, tro, beslutsomhet, offervilje. Kampen vil bli hård, men "jo større tak, desto større seier."

Torsdagens og fredagens nyheter.

Russland: Torsdag var det 6 måneder sida tyskerne sa at det siste slaget mot Russland skulle rettes. De tyske tapene på Østfronten er mellom 3-4.000 falne hver dag, opplyser Moskva kringkaster. Tyskerne får nå ikke noen tid på seg til noen offensiv. Onsdag og torsdag hadde tyskerne et tap på 88 fly. På 14 dager har tyskerne nå tapt 800 fly.

På Leningradfronten er det falt 1.500 tyskere, meldes torsdag. Russerne har brutt gjennom de tyske stillingene nord for Ilmensjøen. Ved Star-Russa er det et hårdt slag. Den innesluttede 16. arme har prøvd å bryte seg ut. 50 tanks og 100 fly ble satt inn. 32 tanks ble satt inn mot en liten landsby, men alle tyskernes forsøk var helt mislykde. Tyskerne tapte 1.000 mann. Berlin innrømmer at russerne har gjort gjennombrudd ved Charkow og rykker framover mot byen. I Ukraina er de tyske tapene store. På Krim går russerne nå til åtak på Kertsjhalvøya.

Østen: Kampene på Bataanhalvøya sluttet torsdag. Amerikanerne på Filipinene har vist en enestående heltemodighet. De har kjempet 4 måneder mot en 10 ganger så stor overmakt. Troppene var nå for utmattet på Bataanhalvøya. Japanerne har stadig kastet inn mennesker og materiell mot en håndfull amerikanere.

Fra Burma er det ikke noe nytt utenom japanske flys hærverk på den ubeskytede byen Mandalay, der 3.000 sivilpersoner ble drept og 10 km² ble lagt i grus.

Amerikansk ubåt ahr senket 2 japanske torpedobåter. 2 britiske kryssere er senket. Begge sjefene og over 1.100 mann av besetningen ble reddet. Det britiske hangarskipet "Hermes" på 11.000 tonn (18 år gammelt) er senket av japansk stupbombefly, men japanerne måtte betale dyrt i form av tap av fly. Senkinga fant sted ved Ceylon. Fra Washington meldes at en amerikansk torpedojager har senket en stor japansk krysser ved Filipinene. Japanerne har mistet i alt 75 fly under åtakene på Ceylon, ytterligere 6 fly ble skutt ned torsdag. 9 japanske fly ble skutt ned under åtaket på Raboul. Under åtaket på den japanske flåten i Den bengalske Bukt ble 4 japanske jagerfly skutt ned. Flere allierte fly gikk tapt.

I Libya har britene tatt mange fanger. Her er liten patruljevirksomhet. Britisk artelleri har ødelagt eller skadet 20 italienske panservogner.

Hamburg var hovedmålet for de britiske flyåtakene natt til torsdag. Også Le Havre ble kraftig bombet. Likeens Calais og Boulogne. En konvoi ble angrepet, men en har ikke kunnet iaktta resultatene. 8 bombefly og 1 jager sammes etter disse operasjonene. Noen tyske fly var over England. De slapp ned noen bomber, som ikke gjorde noen nevneverdig skade. 1 person ble drept. Over Malta ble 27 tyske fly skutt ned onsdag. Torsdag var det åtak i mindre målestokk. 3 fly skutt ned og 1 skadet. Utenom den 10.000 tonn store italienske krysseren som ble senket torsdag, har britiske ubåter fredag senket 4 italienske skip, deriblant 1 stort forsyningsskip. Britiske bombefly bombet Kreta voldsomt torsdag. 1 italiensk krysser er senket i Middelhavet av torpedobåt.

Indias skjebne er framleis uavgjort. En tror at nye retningslinjer blir drøftet. Indiske ledere maner nå folket til kamp mot japanerne, og indere utafor India strømmer nå hjem.

Det er nå innført dødstraff i Tyskland for bedriftsherrer som gir falske opplysninger angående arbeidskreftene. Fagarbeiderne sendes til fronten, mens det tvangsutskrives mindre skikkede arbeidere fra andre land.

Sjefen for de britiske styrkene har hatt en konferanse med sjefen for de amerikanske styrkene. En rekke britiske offiserer var til stede. Churchill talte onsdag med den amerikanske sjefen og Roosevelts særlige utsending i London, Hopkins. Fredag meldtes at de allierte krigsforhandlingene med de høyeste sjefene i spissen fortsetter i London. Den amerikanske admiral Star ventes hit.

I Amerika lages nå 3.700 fly pr. måned, og de lager et jernbanetog med tanks pr. dag.

Kong Haakon sa noen dager etter statsakten på Åkershus:

"Jeg tror at jeg helt ut forstå hva det norske folk har følt ved det som skjedde på Akershus forleden dag. Jeg deler mitt folks følelser nå som før. Vi står sammen i kampen for Norges framtid. Vi vil framleis handle slik at norske menn og kvinner i kommende slektledd vil kunne se tilbake på denne Norges frihetskamp med samme dype takknemlighet og stolthet, som den hvormed vi ser tilbake på det som skjedde i 1814."

Nyhetene lørdag og søndag.

Russland. Over hele den russiske fronten angriper russerne, og de har nå store tanksreserver, delvis fra England og Amerika og delvis fra sin egen store produksjon. Russerne behersker framleis lufta. Fra tirsdag til torsdag ble 107 tyske fly skutt ned met 25 russiske. Presidenten for det høyeste Sovjetråd, Kalinin, har redgjort for krigen mot Tyskland. I lufta er russerne overlegne. Det russiske infanteriet vet at de tyske tanksene ikke er uovervinnelige. De russiske tanksene har nå en høyere kvalitet enn de tyske. Han nevnte så de vanskene tyskerne har hatt i vinter. Et stort antall tyskere var froset ihjel. Tyskerne har ikke noen utbytte av de områdene de har vunnet. Fasistarmeen er på vei nedover, sa han til slutt. Hele den russiske fronten er i bevegelse med russisk initiativ, og fremtredende russiske eksperter fastslår at Tyskland skal beseires i år. Konvoien til Murmansk besto av britiske, hollandske og norske skip. Det er vår støtte til russerne. I nord har russerne hatt gjennombrudd. Ved Leningrad fortsetter den russiske fremrykkinga og 4 viktige steder er tatt tilbake. På n.v.fronten taler tyskerne om blodige slag. Ved Breang er tyskerne trengt tilbake. Her raser et voldsomt slag. 600 tyskere ble drept på en dag. På Midtfronten har tyskerne tapt 5.000 mann på 3 dager. Nord for Smolensk meldes om vellykkede russiske gjennombrudd. Nord og sør for Charkow er det heftige kamper.

Østen. På Filipinene har japanerne store tap. Japanerne har trengt igjennom kinesiske stillinger. 1.000 japanere er falt. Festningen Corrigidor i Manillabukta er nå inntatt. Mellom Celebes og Filipinene har australsk undervannsbåt senket en japansk hjelpekrysser. Amerikansk ubåter har senket en 8.000 tonns transportbåt og torpedert 4 kryssere. Av disse gikk sikkert 2 til bunns. Allierte fly har rettet et voldsomt åtak på japansk flyplass på Timor og satt alle hangarer og fly i brann. Ikke noen allierte fly gikk tapt. 40 japanske fly er ødelagt på New Guinea på 2 dager. De japanske flytapene over Ceylon overstiger nå 100 bombefly.

I Libya er en tysk-italiensk kolonne slått, også ellers trekker tyskerne seg tilbake. De britiske jagerflyene er her svært aktive.

Svære styrker av britiske bombefly var natt til lørdag over hele Ruhr, og all krigsindustri ble voldsomt bombet. Det ble gjort enorm skade. Samstundes ble Le Havre bombet og miner lagt ut i tyske farvann. 13 maskiner savnes. Under tyske åtak på Malta ble 11 tyske fly skutt ned fredag.

Etter kong Boris' besøk i Berlin er den bulgarske regjeringa blitt omdannet. Statsministeren ble beholdt, men flere regjeringsmedlemmer, bl.a. utenriksministeren, er avskjediget. Han sa for en kort tid sida at Bulgaria bare forsvarer sin egen jord. De avskjedigede regjeringsmedlemmene var motstandere av å sende bulgarere til Østfronten.

Sjefen for de amerikanske styrkene, general Marshall, fortsetter forhandlingene i London. De er viet de amerikansk-britiske vårplanene mot tyskerne. Times skriver at på alle fronter vil nå offensiven bli tatt. Den deffensive tida er forbi. 1942 vil bli krigens seierrike år.

Greske styrker er nå i aksjon i Grekenland og har tatt mange tyske soldater og offisrer til fange. De jugoslaviske frisakrene volder også tyskerne mye bryderi, og de har truet med represalier overfor offiserenes familier dersom de ikke overgir seg.

Proffesor Seip og Øverland er sendt til Tyskland. Også andre kjente fanger er sendt.

Den sveitsiske protestantlederen Karl Bart har skrevet en erklæring til de norske prestene. Han sier bl.a. "Kampen vil gjøre dere sterkere og renere enn før. Dere vil gi oss andre inspirasjon og kraft. Uansett prøvelsene vil det ikke være forgjeves."

"9. april er samlingens dag."

Worm-Müller talte i den svenske utsendinga til Sverige. Han sa bl.a. at hvor store ofrene enn har vært, ville vi i dag ha valgt den samme vei. Han talte så om Tysklands stilling til Norge og siterte en uttalelse, hvorav det gikk fram at Tyskland angret på at de ikke besatte Vest-Norge i Verdenskrigen. Han konkluderte med at Norge aldri vil bli fritt før Tyskland er slått. 9. april er ikke bare en sorgens dag, sa han. Det er også en samlingens dag. 9. april er kongens dag. Det er sjømennenes dag. Det er Stortingets dag. Vårt demokrati var ikke død, som tyskerne påsto. Vi så kampens mål. Lidelsen og prøvelsen herdet vårt folk. Vårt folk gir aldri tapt, sa han. Vi kjemper ikke for England og Russland, men for Norge, for Norges frihet, for Nordens frihet, derfor også for Sveriges frihet. Han henvendte seg så med en kraftig appell til svenskene. Til slutt sa han: "Vi står ved 2-årsdagen framfor store hendinger som vil avgjøre krigens varighet. Vi vil gå vår vei helt ut, koste hva det koste vil."

Det norske programmet 9. april tok til med en hilsen fra kong Haakon, som fortida er på inspeksjonsreise. Hilsenen tok til med at vi på 2-årsdagen for overfallet på Norge vil fornye vårt løfte om at landet skal bli fritt. Rettferdigheten vil seire. Kong Haakon talte i den norske sjømannskirken i Liverpool 9. april. Han sa bl.a. at de som kjemper ute får for hver dag større og større respekt for dem hjemme. Prestene har nektet å la barna oppdra i det nasistiske system. Det hele høres lett ut, men hva som ligger bak dette, vet vi alle. Nordmennene lar seg aldri kue, og vi skal få vårt land fritt og frelst tilbake, sluttet kongen.

Utenriksminister Anthony Eden talte så på engelsk til Norge. Talen ble så oversatt. Han tok til med å betegne Hitler som alle fri menns fiende. Han bestemte seg for å underkue Norge, men møtte en motstand som han ikke hadde regnet med. Til Norges evige heder kjemper nordmennene videre. I mai 1940 besto den frie norske krigsflåten av 2 destroyere og en annen liten båt. I dag vaier norske vimpler over 60 krigsfartøyer. Ustanselig tar den norske krigsflåten del i operasjonene. Alle som elsker sjøen og tenker på Norge, tenker på den norske handelsflåten. Aldri har den hatt en mer ærerik tid. Mange norske sjømenn har gjort seg fortjent til høye utmerkelser. Han talte så med beundring om de som var med i den norske hær i England. Ennå er dere ikke prøvd, men deres tid kommer, sa han. Dere som er i-gjen i Norge har kanskje det tyngste loddet, fortsatte Eden. Vi vet om deres lidelser. Jeg sender min, mine kameraters og mitt folks hilsen til dere. Dette er en kamp mot tyranni, slaveri og hedenskap. Han nevnte så Roosevelts fire friheter. De to første var frihet for tanke og tale og frihet i religiøse spørsmål. Disse fire frihetene kjemper dere for nå, sa Eden. Et Hitlers og Quislings Europa kan ikke bestå. Dere venter på befrielsesdagen. Kampen kan ennå bli lang, men dagen vil komme, sluttet Eden.

"Vi kommer."

General Hansteen talte så. Han hadde en meget behagelig stemme, talte rolig og behersket. En fikk inntrykk av at hvert ord var nøye gjennomtenkt. Han tok til med et tilbakeblikk over krigsbegivenhetene. I Russland har tyskerne fått en viktig sugepumpe, sa han. Japan er kommet med og har vunnet en del fordeler, men disse oppveier ikke verdet av at Amerika er kommet med. Han talte så om vår handelsflåte og til slutt talte han til hjemmefronten. Dere har vakt respekt og forundring, sa han. Stol på oss her ute. Etter alt det jeg har sett sida jeg kom hit, treffes det store forberedelser for atter å gjøre Norge fritt. Bygg ikke på håpet om en snarlig avgjørelse, sa han. Vi kommer ikke innen en bestemt frist, og det blir sjølsagt ikke varslet på forhånd. Det kan bli sent eller tidlig. Men vi kommer. Lærernes og prestene kamp må ikke bli oppgitt. Vent tro og vær beredt.

9.april var det minnegudstjeneste i Stockholm for alle norske falne. Til stede var fremtredende svensker og alle allierte legasjoner og alle nordmenn i Stockholm. En svensk biskop talte. Det ble lest opp et brev fra biskop Berggrav.

Svensk Demokraten behandlet i en lederartikkel 9. april Nordmennenes ble omtalt med stor beundring. De er et folk som forstår hvor mye friheten er verd, skriver den svenske avisen.

Svensk Demokraten har hatt innlegg av en rekke fremtredende menn om kirkestriden i Norge. Kirken viste seg sterkere enn Quisling hadde trodd, skriver en av dem. Han nevner Berggrav som et stort eksempel og sier til slutt at den svenske kirken står side ved side med den norske. Kampen er en strid om rett og frihet, sier en annen. En sokneprest sier at Sverige ville ha handlet på samme måte som Norge. Biskop Berggrav, prostene Hvisløff, Indrebøe og Ingv. B. Carlsen er arrestert og sendt i konsentrasjonsleir. Justissekretær Kr. Hanson er også arrestert. Dette er det kraftigste skrittet nasistene har tatt i kirkestriden, og er gjort i avmektig raseri over den vending sakene har tatt. De arrestert er mistenkte for å ha forfattet brevet fra biskopene. 17 prester ble avsatt før embedsnedleggelsen, deriblant domprost Jervel, Hamar.

Ord for dagen:

"Elsk din næste du kristen-sjæl,
træd ham ikke med jærnskodd hæl,
ligger han æn i støvet.
Alt som lever er underlagt
kjærlighetens gjenskaber-makt
bliver den bare prøvet."

Bjørnson.

Amerikanske lærerforbund ser med stigende interesse på kampen her hjemme, og de ledende lærerkretsene konkluderer bare med: Amerika er underveis.

Vi gjengir anordningen fra Reichskommisar angående restriksjonene i Ålesund:

1) I Ålesund får befolkningen for ubestemt tid ingen alkohol (vin og spirituosa) og ingen tobakk tildelt. De tildelte kort fra Vinmonopolet mister med øyeblikkelig virkning sin gyldighet og må innleveres på Politikammeret.
2) All privat beholdning av alkohol og tobakk blir inndratt og må innleveres på Politikammeret innen 10/4-42.
3) Unntatt fra 1 og 2 er alle N.S. medlemmer. Fiskere, arbeidere og personer som arbeider på tyske arbeidssteder kan også bli unntatt. Disse kan innsende ansøkning til Politikammeret i Ålesund.
4) Ikke etterkommelse av disse bestemmelser blir straffet.

Worm-Müller holdt fredag et kraftig oppgjør med Quisling, denne sykelige, onde mann, som han karakteriserte ham. Hans maktbegjær er enormt, men den største tabben han har gjort var å by sjømennene penger for å oppgi Norges sak. Worm-Müller var i påsken sammen med 600 norske sjøfolk som traust knyttet nevene og svor fortsatt kamp mot forederne.

Appell fra Øverland i anledning de mange arresterte

"Du må ikke sitte trygt i ditt hjem
og si: "Det er sørgelig, stakkers dem."
Du må ikke tåle så inderlig vel
den urett som ikke rammer dig selv.
Jeg roper med siste pust av min stemme:
Du har ikke tid til å gå der og glemme."